

สารบัญ

ส่วนที่หนึ่ง

ทวงคืนความเสียหาย

1	เรื่องไร้อาระของการไม่รู้สึกละเอียดที่เป็นโทษต่อชีวิต	13
	• หลักการที่น่ายินดีแต่มีพิษภัย	17
	• พลังด้านบวกของอารมณ์ด้านลบ	23
2	ทำไมความเสียหายถึงทำให้เราเป็นมนุษย์	29
	• การเดินทางข้ามเวลาและการแต่งเรื่องราว	30
	• “องค์ประกอบที่ขาดไม่ได้ของประสบการณ์มนุษย์”	36
3	อย่างน้อยและถ้าตอนนั้น	43
	• ความปิติยินดีจากการพ่ายแพ้ และความเจ็บปวดจากชัยชนะ	47
	• เรื่องย้อนแย้งของความเจ็บปวด และความเจ็บปวดของเรื่องย้อนแย้ง	52
4	ทำไมความเสียหายถึงทำให้เราดีขึ้น	57
	• ประโยชน์สามประการของความเสียหาย	58
	• ความรู้สึกมีไว้เพื่ออะไร	69

ส่วนที่สอง

ตีแผ่ความเสียหาย

5	ความเสียหายระดับผิวเผิน	79
	• แท้จริงแล้วคนเราเสียหายเรื่องอะไร	84
	• โอบอ้อมสำรวจอีกสักครั้ง	88
6	ความเสียหายหลักสี่ประเภท	93
	• ความคล้ายคลึงและความแตกต่าง	96
	• โครงสร้างเชิงลึกของความเสียหาย	99
7	ความเสียหายเรื่องการวางรากฐาน	103
	• พลังดึงดูดและหลักเหตุผล	107
	• ความผิดพลาดในการอนุমানสาเหตุของรากฐาน	116
	• บทเรียนจากตึกถล่ม	118
8	ความเสียหายเรื่องความกล้าหาญ	121
	• กล้าแสดงความคิดเห็น	123
	• ลุกขึ้นมาทำอะไรสักอย่าง	126
	• รถไฟ เครื่องบิน และการบรรลุความสมบูรณ์ของชีวิต	134
9	ความเสียหายเรื่องศีลธรรม	137
	• ความหมายของความมีศีลธรรม	140
	• บทที่นำเสียหายห้าประการ	144
10	ความเสียหายเรื่องสายสัมพันธ์	159
	• ประตูที่ปิดตายและประตูที่เปิดกว้าง	162
	• ความแตกหักและความห่างเหิน	166
	• “ความสุขคือความรัก แค่นั้นเอง”	171

11 โอกาสและภาระหน้าที่	179
• สิ่งที่เราเป็นได้และสิ่งที่ควรจะเป็น	181
• ความฝันและหน้าที่	187

ส่วนที่สาม

ปรับเปลี่ยนความเสียหาย

12 ลบล้างและคิดบวก	191
• ขั้นตอนที่ 1 ลบล้างความผิดพลาด	194
• ขั้นตอนที่ 2 ใช้คำว่าอย่างน้อย	197
13 การเปิดเผย ความเมตตา และระยะห่าง	201
• ขั้นตอนที่ 1 การเปิดเผยตนเอง : หวนรำลึกและปลดปล่อย	202
• ขั้นตอนที่ 2 ความเมตตาต่อตนเอง : ทำให้เป็นเรื่องปกติและหักล้าง	207
• ขั้นตอนที่ 3 การเว้นระยะห่างจากตนเอง : วิเคราะห์และวางกลยุทธ์	213
14 การคาดการณ์ความเสียหาย	227
• ข้อดีของการคาดการณ์	229
• ข้อเสียของการคาดการณ์	234
• การปรับใช้ความเสียหายอย่างเหมาะสม	243

บทสรุป ความเสียหายและการโต้ตอบ	249
หมายเหตุ	255
ประวัติผู้เขียน	289

“ถึงแม้เราจะอยากใช้ชีวิตโดยปราศจากความเสียดาย
และบางครั้งก็ยืนกรานด้วยความภาคภูมิใจว่า
เราไม่รู้สึกเสียดายอะไร แต่นั่นคือสิ่งที่เป็นไปได้
เพราะสุดท้ายเราก็เป็นมนุษย์ปุถุชน”

เจมส์ บอลด์วิน ปี 1967

ส่วนที่หนึ่ง

|

ทวงคืน

ความเสียหาย

เรื่องไร้สาระของการไม่รู้สึกละอาย ที่เป็นโทษต่อชีวิต

วันที่ 24 ตุลาคม 1960 นักแต่งเพลงชื่อชาร์ลส์ ดุมมิงต์ มาถึงพาร์ตเมนต์
สุดท้ายในกรุงปารีสของเอ็ดิต ปิยัฟ พร้อมความหวาดกลัวในใจและ
บทเพลงในกระเป๋าเอกสาร ในตอนนั้นปิยัฟอาจได้ชื่อว่าเป็นผู้ให้ความ
บันเทิงที่โด่งดังที่สุดในประเทศฝรั่งเศส และเป็นหนึ่งในนักร้องที่มีชื่อเสียง
มากที่สุดในโลก ทว่าร่างกายของเธอค่อนข้างอ่อนแอ ถึงแม้จะมีอายุ
เพียง 44 ปี แต่การติดยาเสพติด อุบัติเหตุ และการใช้ชีวิตอย่างยาก
ลำบากก็สร้างความเสียหายต่อร่างกายของเธอ เธอมีน้ำหนักตัวน้อยกว่า
45 กิโลกรัม สามเดือนก่อนหน้านั้นปิยัฟเข้าสู่ภาวะโคม่าเนื่องจากตับได้รับ
ความเสียหาย

ถึงแม้รูปลักษณ์ภายนอกของเธอจะดูอ่อนแอ แต่เธอก็ขึ้นชื่อเรื่อง
อารมณ์แปรปรวนและฉุนเฉียวง่าย เธอมองว่าดุมมิงต์และคู่มือที่มาด้วยกัน
อย่างนักแต่งเนื้อร้องชื่อมิเชล โวแกร์ เป็นแค่ นักดนตรีชั้นรอง ก่อนหน้านั้น
เลขานุการของเธอฝากข้อความทิ้งไว้เพื่อพยายามขอยกเลิกการนัดพบ
ตอนแรกปิยัฟปฏิเสธที่จะพบชายสองคนนี้ ทำให้พวกเขาต้องรออย่างอึดอัด

ในห้องนั่งเล่นของเธอ แต่ก่อนที่เธอจะเข้านอน เธอก็ยอมปรากฏตัวออกมาพบพวกเขาโดยสวมชุดคลุมนอนสีน้ำเงิน

เธอบอกพวกเขาว่าจะฟังแค่เพลงเดียวเท่านั้น

ดูมมัตนั่งลงที่เปียโนของปีย์ฟ เขาเริ่มเล่นเพลงของตัวเองในสภาพเหงื่อแตกและประหม่า พลังเอ่ยเนื้อร้องที่ไวแกรีเป็นคนแต่งขึ้นอย่างแผ่วเบา¹

Non, rien de rien.

Non, je ne regrette rien.

ไม่ ไม่เลยสักนิด

ไม่ ฉันไม่เสียใจเลยสักนิด

ปีย์ฟขอให้ดูมมัตเล่นเพลงนี้อีกครั้ง พลังตั้งข้อสงสัยออกมาดัง ๆ ว่าเขาเป็นคนแต่งเพลงนี้จริงหรือ เธอเรียกเพื่อนอีกสองสามคนที่บังเอิญมาเยี่ยมให้มาฟังเพลงนี้ด้วยกัน จากนั้นเธอก็เกณฑ์คนงานในบ้านมาร่วมฟังด้วย

หลายชั่วโมงผ่านไป มีคนเล่าว่าดูมมัตเล่นเพลงนี้ซ้ำแล้วซ้ำอีกมากกว่า 20 ครั้ง ปีย์ฟโทรศัพท์หาผู้อำนวยการของโอลิมเปียซึ่งเป็นสถานที่จัดคอนเสิร์ตชั้นนำในกรุงปารีส เขามาถึงก่อนรุ่งสางเพียงครึ่งเดียวเพื่อฟังผลงานชิ้นนี้

Non, rien de rien.

Non, je ne regrette rien.

C'est payé, balayé, oublié.

Je me fous du passé.

ไม่ ไม่เลยสักนิด

ไม่ ฉันไม่เสียใจเลยสักนิด

ชดใช้ไปแล้ว ผ่านไปแล้ว หลงลืมไปแล้ว

ฉันไม่สนใจอดีตเลยสักนิด

ไม่กี่สัปดาห์ต่อมาป้ายพร้อมเพลงที่มีความยาว 2 นาที 19 วินาที ออกรายการโทรทัศน์ของฝรั่งเศส ในเดือนธันวาคมเมื่อเธอแสดงเพลงนี้เป็นเพลงสุดท้ายปิดฉากคอนเสิร์ตอันน่าประทับใจที่ช่วยกอบกู้โอลิมเปียจากความย่อยยับทางการเงิน เธอถูกเรียกให้ออกมาหน้าเวทีหลังม่านปิดถึง 22 ครั้ง เมื่อถึงสิ้นปีถัดมาแฟน ๆ ได้ซื้อแผ่นเสียงเพลง “Je ne regrette rien (ฉันไม่เสียใจเลยสักนิด)” ของเธอมากกว่าหนึ่งล้านชุด ซึ่งยกระดับสถานะของเธอจากนักร้องหญิงกลายเป็นนักร้องระดับตำนานสามปีต่อมาป้ายก็เสียชีวิต

6 ชั่วโมงอาทิตย์อันหนาวเหน็บในเดือนกุมภาพันธ์ปี 2016 แอมเบอร์ เซส ตื่นขึ้นมาในอพาร์ทเมนต์ของเธอในเมืองแคลการีซึ่งอยู่ทางฝั่งตะวันตกของประเทศแคนาดา แฟนหนุ่มของเธอในตอนนั้น (และปัจจุบันคือสามี) ไปทำธุระนอกเมือง เธอจึงออกไปเที่ยวกับเพื่อนผู้หญิงกลุ่มหนึ่งในคืนก่อนหน้า และมีเพื่อนสองสามคนกลับมาอนค้ำที่ห้องของเธอด้วย ระหว่างที่เพื่อน ๆ กำลังพูดคุยกันพลางดีมีมิโซซา เซสก็เกิดครีမ်ครีမ်ใจระคนเบื่อหน่ายและพูดขึ้นมาว่า “วันนี้เราไปสักกันเถอะ!” พวกเขาจึงก้าวขึ้นรถแล้วขับไปที่ร้านจ๊ิกเกอร์ส แทตทู แอนด์ บอดี เพียร์สซิง บนทางหลวงหมายเลข 1 ศิลปินประจำร้านลงหมึกคำสองคำบนผิวหนังของเซส รอยสักที่เซสได้มาในวันนั้นแทบจะเหมือนกับรอยสักที่มิเรลลา แบตทิสตา ตัดสินใจสักก่อนหน้านั้นห้าปีในสถานที่ห่างไกลออกไปเกือบ 4,000 กิโลเมตร แบตทิสตาเติบโตในประเทศบราซิล และย้ายไปอยู่ที่เมือง

พิลาดิเลเชียตอนช่วงอายุ 20 ต้น ๆ เพื่อเข้าเรียนมหาวิทยาลัย เธอเพิลิตเพิลินกับเมืองที่ย้ายมาอยู่ ขณะเรียนหนังสือเธอได้งานทำที่สำนักงานบัญชีแห่งหนึ่งในท้องถิ่น เธอมีเพื่อนฝูงมากมาย และถึงขั้นคบหาดูใจระยะยาวกับผู้ชายพิลาดิเลเชียคนหนึ่งอีกด้วย ทั้งสองดูน่าจะลงเอยด้วยการแต่งงานกัน แต่หลังจากคบหากันได้ห้าปี เธอกับแฟนหนุ่มก็เลิกรักกันไป ดังนั้น หลังจากย้ายมาอยู่อเมริกาได้เก้าปีและมองหาสิ่งที่เธอเรียกว่า “ปุมเริ่มต้นใหม่” เธอจึงย้ายกลับไปบราซิล ไม่มีสัปดาห์ก่อนเดินทางกลับ เธอไปสักคำสองคำไว้ที่หลังใบหูด้านขวา

แบตทิสตาไม่รู้เลยว่าน้องชายของเธอชื่อเจอร์มานโน เตเลส ก็ได้รอยสักที่เกือบจะเหมือนกันเมื่อปีก่อน เตเลสเริ่มหลงใหลในรถจักรยานยนต์ตั้งแต่ยังเด็ก ส่วนพ่อแม่ซึ่งเป็นแพทย์ที่ห่วงใยในความปลอดภัยของเขา ไม่ได้เห็นชอบหรือสนับสนุนในเรื่องนี้ ถึงอย่างนั้นเขาก็เรียนรู้ทุกอย่างที่สามารถทำได้เกี่ยวกับรถจักรยานยนต์ เก็บเงินของตัวเองที่ละน้อย และในที่สุดก็ซื้อรถซุซูกิมอเตอร์คัน เขาจักรดคันนี้มาก แต่แล้วบ่ายวันหนึ่งขณะที่เขาขี่รถจักรยานยนต์อยู่บนทางหลวงใกล้กับเมืองฟอร์ตาเลซาซึ่งเป็นเมืองบ้านเกิดของเขาในบราซิล เขาก็ถูกรถอีกคันพุ่งชนด้านข้างจนได้รับบาดเจ็บที่ขาซ้าย ซึ่งทำให้เขาขี่รถได้น้อยลงในอนาคต หลังจากนั้นไม่นานเขาก็ไปสักรูปรถจักรยานยนต์ตรงใต้หัวเข่าของเขาข้างที่ได้รับบาดเจ็บ ข้าง ๆ รูปนั้นก็มีคำสองคำที่เขียนด้วยตัวอักษรโค้งลากยาวไปตามแนวแผลเป็นของเขา

รอยสักที่เตเลสได้มาในวันนั้นแทบจะเหมือนกับรอยสักที่บรูโนซานโตส ได้มาในกรุงลิซบอน ประเทศโปรตุเกสเมื่อปี 2013 ซานโตสเป็นผู้บริหารฝ่ายทรัพยากรบุคคลซึ่งไม่รู้จักเซส แบตทิสตา หรือเตเลสด้วยความคับข้องใจเรื่องงาน เขาจึงเดินออกจากสำนักงานบ่ายวันหนึ่งและตรงดิ่งไปยังร้านสัก ก่อนจะกลับออกมาพร้อมกับวลีสามพยางค์ที่ประทับอยู่บนปลายแขนข้างขวาของเขา

คนสี่คนอาศัยอยู่ในสามทวิป แต่กลับมีรอยสักเป็นคำสองคำ เหมือนกัน นั่นคือ

NO REGRETS (ไม่เสียดาย)

หลักการที่น่ายินดีแต่มีพิชภัย

ความเชื่อบางอย่างดำเนินไปอย่างเงียบ ๆ รวากับดนตรีประกอบที่ตั้งคลอ อยู่เบื้องหลัง แต่ความเชื่อบางอย่างก็เป็นเหมือนบทเพลงอันก้องกังวานที่ กำหนดวิถีชีวิต และแทบไม่มีความเชื่อใดเปล่งเสียงออกมาดังกว่าคำสอน ที่บอกว่าความเสียดายเป็นเรื่องโง่เขลา ทำให้เราเสียเวลาและบ่อนทำลาย สวัสดิภาพของเรา แนวคิดนี้เติบโตอย่างรวดเร็วจากทุกซอกมุมของวัฒนธรรม “จงลืมอดีตที่ผ่านมา ไขว่คว้าอนาคต” “หลีกเลี่ยงความขมขื่น ลืมรส ความหอมหวาน” ชีวิตที่ดีควรพุ่งเป้าไปที่ทิศทางเดียว (ไปข้างหน้า) และ ตั้งอยู่บนชั่ววอมณที่ที่ไม่เปลี่ยนแปลง (อารมณ์ด้านบวก) ความเสียดาย ครอบคลุมทั้งสองเรื่องนี้ มันคือการมองย้อนไปข้างหลังและอารมณ์ที่ไม่น่า ฟังพอใจ เปรียบได้กับพิษในกระแสดเลือดแห่งความสุข

ด้วยเหตุนี้ จึงแทบไม่ใช่เรื่องน่าแปลกใจที่เพลงของบียัฟยังคงเป็น มาตรฐานไปทั่วโลก และเป็นมาตรฐานสำหรับนักดนตรีคนอื่น ๆ ศิลปิน มากมายเคยอัดเพลงชื่อ “No Regrets” ไล่ตั้งแต่ตำนานเพลงแจ๊สอย่าง เอลลา ฟิตซ์เจอรัลด์ นักร้องเพลงป๊อปชื่อดังชาวอังกฤษอย่างร็อบบี้ วิลเลียมส์ วงดนตรีแนวเค้านอย่างสตีฟ ไวลีย์ แอนด์ เดอะ มามู เพลย์- บอยส์ นักร้องเพลงบลูส์ชาวอเมริกันอย่างทอม รัช ผู้ได้รับการแต่งตั้ง เข้าสู่หอเกียรติยศดนตรีคันทรีอย่างเอ็มไมล์ แฮร์ริส ไปจนถึงแร็ปเปอร์ อย่างเอ็มมีเน็ม แปรนตร์รถยนต์หรู ซ็อกโกแลตแท่ง และบริษัทประกันภัย ล้วนสนับสนุนแนวคิดนี้โดยใช้คำว่า “Je ne regrette rien (ฉันไม่เสียใจ เลยสักนิด)” ของบียัฟในโฆษณาทางโทรทัศน์ของพวกเขา²

และจะมีอะไรแสดงถึงการยึดมั่นต่อระบบความเชื่อนี้ได้อย่างยิ่งใหญ่
ไปกว่าการสลักมันบนบนแขน ตัวอย่างเช่น บรูโน ซานโตส ซึ่งจารึกความ
เชื่อนี้เป็นตัวอักษรพิมพ์เล็กสีดำตรงระหว่างข้อศอกและข้อมือบนบนแขนขวา
ของเขา

ถ้าอวัยวะเป็นอหิมิกบนร่างกายของคนหลายพันคนยังทำให้คุณ
เชื่อไม่ได้ ลองฟังผู้มีอิทธิพลสองคนแห่งวัฒนธรรมอเมริกันที่แตกต่างกัน
ทั้งเพศ ศาสนา และแนวคิดทางการเมือง แต่กลับเห็นพ้องต้องกันใน
หลักความเชื่อนี้ดูก็ได้ครับ “ไม่มีที่ว่างให้กับความเสียหาย” คือคำแนะนำ
ของผู้บุกเบิกการคิดบวกอย่างสาธุคุณ ดร.นอร์แมน วินเซนต์ พีล
ผู้หล่อหลอมศาสนาคริสต์ในศตวรรษที่ 20 และให้คำปรึกษาแกริชาร์ด
นิกสัน กับโดนัลด์ ทรัมป์ “อย่าเสียเวลาไปกับ...ความเสียหาย” คือ
คำแนะนำของผู้พิพากษาอาวุโส เบเดอร์ กินส์เบิร์ก ผู้หญิงคนที่สองที่ได้เป็น
ผู้พิพากษาศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกา เธอนับถือศาสนายิวและในช่วง
บั้นปลายชีวิตก็ได้รับสถานะเป็นเทพีในหมู่ชาวอเมริกันฝ่ายเสรีนิยม³

หรือจะลองฟังคำพูดของคนดังที่คุณชอบก็ได้ “ฉันไม่เชื่อเรื่อง
ความเสียหาย” แองเจลินา โจลี กล่าว “ผมไม่เชื่อเรื่องความเสียหาย”
บ็อบ ดีแลน กล่าว “ผมไม่เชื่อเรื่องความเสียหาย” จอห์น ทราโวลตา
กล่าว รวมถึงดาราข้ามเพศอย่างลาเวิร์น ค็อกซ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการ
สร้างแรงบันดาลใจที่เดินลุยไฟอย่างโทนี ร็อบบินส์ และสแลชมือกีตาร์
ของวงดนตรีร็อกกันส์ แอนด์ โรสเซส⁴ แต่ถ้าคุณยังไม่เชื่อก็ลองไปดูหนังสือ
ประมาณครึ่งหนึ่งของหมวดพัฒนาตนเองในร้านหนังสือแถวบ้านคุณ
หอสมุดรัฐสภาอเมริกามีหนังสือชื่อ *No Regrets* มากกว่า 50 เล่มเลย
ทีเดียว⁵

แนวคิดต่อต้านความเสียหายฝังรากลึกอยู่ในบทเพลง ประทับออยู่
บนผิวหนัง และถูกนำมาใช้โดยผู้คนที่เฉลียวฉลาด มั่นชัดแจ้งในตัวเอง
มากเสียจนมักจะได้รับการยืนยันมากกว่าถูกโต้แย้ง เราจะเชื่อเชิญ
ความเจ็บปวดเข้ามาในชีวิตทำไมในเมื่อสามารถหลีกเลี่ยงมันได้ เราจะ

เรียกเมฆฝนมาทำไม่ในเมื่อสามารถอบแสงแดดแห่งการคิดบวกได้ เราจะเสียใจกับสิ่งที่ทำเมื่อวานนี้ไปทำไมในเมื่อเราสามารถฝันถึงความเป็นไปได้ อันไร้ขีดจำกัดของวันพรุ่งนี้ได้

โลกทัศน์แบบนี้ดูสมเหตุสมผล มันดูเหมือนจะถูกต้องและให้ความรู้สึกน่าเชื่อถือ แต่มันมีจุดบกพร่องอย่างหนึ่งที่ไม่ใช่เรื่องเล็กน้อยเลย

เพราะมันผิดอย่างมหันต์

สิ่งที่กลุ่มต่อต้านความเสียหายเสนอไม่ใช่พิมพ์เขียวสำหรับชีวิตที่ดีหรือครบ สิ่งที่พวกเขาเสนอเป็น...(ขอโทษที่ต้องใช้คำคำนี้ แต่มันเป็นคำที่เลือกสรรมาอย่างรอบคอบแล้ว)...เป็นเรื่องโกหกทั้งเพ

ความเสียหายไม่ได้อันตรายหรือเป็นเรื่องผิดปกติ มันไม่ใช่การเบี่ยงเบนออกจากเส้นทางมั่นคงที่มุ่งหน้าสู่ความสุข ความเสียหายมีประโยชน์และเป็นสากล ทั้งยังเป็นส่วนสำคัญของการเป็นมนุษย์ ความเสียหายยังเป็นสิ่งที่มีค่าอีกด้วย มันให้ความกระจ่าง ให้ความรู้แก่เรา หากเราเสียหายอย่างถูกวิธี มันก็ไม่จำเป็นต้องจุดเราให้ตกต่ำ กลับกันมันสามารถยกระดับเราให้สูงขึ้นได้

และนั่นไม่ใช่ฝันกลางวันอันแสนหวาน หรือความทะเยอทะยานอันท่วมท้นที่ถูกปรุงแต่งเพื่อทำให้เรารู้สึกอบอุ่นและคิดว่าตัวเองได้รับการดูแลในโลกที่แสนเย็นชาและโหดร้าย นั่นคือสิ่งที่นักวิทยาศาสตร์สรุปไว้ในงานวิจัยที่เริ่มต้นขึ้นเมื่อกว่าครึ่งศตวรรษก่อน

นี่คือหนังสือเกี่ยวกับความเสียหาย หรือความรู้สึกแย่ ๆ ที่ว่า ปัจจุบันน่าจะดีกว่านี้และอนาคตน่าจะสดใสกว่านี้ถ้าในอดีตคุณไม่ได้เลือกผิด ตัดสินใจพลาด หรือทำเรื่องโง่เขลาบางอย่างไป ในเนื้อหาสิบสามบทถัดไป ผมหวังว่าคุณจะมองความเสียหายในแง่มุมที่สดใสและถูกต้องมากขึ้น รวมถึงเรียนรู้ที่จะนำพลังแห่งการเปลี่ยนแปลงของมันมาทำสิ่งดี ๆ ได้

๒ เราไม่ควรสงสัยความจริงใจของคนที่บอกว่าพวกเขาไม่รู้รู้สึกเสียดายหรือเสียใจ แต่เราควรคิดว่าพวกเขาเป็นนักแสดงที่กำลังสวมบทบาทหนึ่งอยู่ แล้วยังสวมบทบาทนั้นบ่อยและลึกซึ้งจนพวกเขาเริ่มเชื่อว่าบทบาทนั้นเป็นเรื่องจริง การหลอกตัวเองในทางจิตวิทยาแบบนี้พบเห็นได้บ่อยครั้ง บางครั้งมันอาจกลายเป็นประโยชน์ด้วยซ้ำ แต่กรณีที่เกิดขึ้นบ่อยกว่าคือการแสดงนั้นกลายเป็นสิ่งที่ขัดขวางคนเราจากการทำเรื่องยาก ๆ ที่ก่อให้เกิดความอึดอ้อมใจอย่างแท้จริง

ลองพิจารณานักร้องผู้ช้ำของออย่งปียัพดูก็ได้ครับ เธออ้างว่า (หรือที่จริงคือปาวประกาศว่า) เธอไม่รู้รู้สึกเสียดาย แต่การทบทวนเวลา 47 ปีของเธอบนโลกนี้อย่างคร่าว ๆ เผยให้เห็นชีวิตที่จมอยู่กับโศกนาฏกรรมและความยากลำบาก ตอนอายุ 17 ปีเธอคลอดลูกคนหนึ่งที่เราทอดทิ้งให้คนอื่นดูแลและเสียชีวิตก่อนจะอายุครบ 3 ขวบ เธอไม่รู้รู้สึกเสียใจกับความตายของเด็กคนนั้นสักแวบหนึ่งเลยหรือ เธอใช้ชีวิตช่วงหนึ่งของวัยผู้ใหญ่ไปกับการติดเหล้าและมอร์ฟิน เธอไม่รู้รู้สึกเสียดายที่อาการเสพติดขัดขวางพรสวรรค์ของเธอบ้างเลยหรือ เธอใช้ชีวิตส่วนตัวที่บรรยายแบบถนอมน้ำใจได้ว่าเป็นป่วน ซึ่งรวมถึงชีวิตแต่งงานที่พังพินาศ การเสียชีวิตของคนรัก และหนี้สินที่เธอก่อให้เกิดสามีสองแบกรับ เธอไม่รู้รู้สึกเสียใจกับการตัดสินใจเรื่องความรักของตัวเองบ้างสักครั้งเลยหรือ คงเป็นเรื่องยากที่เราจะนึกภาพปียัพนอนรอความตายอยู่บนเตียงและเฉลิมฉลองการตัดสินใจของตัวเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อการตัดสินใจหลายครั้งทำให้เธอต้องมานอนรอความตายก่อนเวลาอันควรหลายสิบปี

หรือจะพิจารณาคคนมากมายที่ไปสักดูก็ได้ ลองพูดคุยกับพวกเขาสักเล็กน้อย แล้วคุณก็จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าสิ่งที่พวกเขาแสดงออกมาภายนอกว่า “ไม่เสียดาย” นั้นแตกต่างจากสิ่งที่พวกเขาารู้สึกอยู่ภายในตัวอย่างเช่น มิเรลลา เบตทิสตา ทุ่มเทเวลาหลายปีให้กับความสัมพันธ์แบบจริงจัง เมื่อความสัมพันธ์นั้นพังทลายลง เธอรู้สึกแย่มาก และถ้าเธอมีโอกาสดูแล้ว เธอก็คงจะตัดสินใจแตกต่างจากเดิม นั่นคือความ

เสียชีวิตครับ แต่เธอก็ยังยอมรับว่าตัวเองตัดสินใจอย่างไม่เหมาะสมและ
เรียนรู้อะไรจากการตัดสินใจเหล่านั้น เธอบอกผมว่า “การตัดสินใจทุกครั้ง
นำฉันมายังจุดที่ฉันอยู่ตอนนี้ และทำให้ฉันเป็นตัวฉันเอง” นั่นคือข้อดี
ของความเสียหาย แบบที่สตาไม่ได้ลบความเสียหายออกจากชีวิตของเธอ
(เพราะคำนี้ถูกจารึกไว้อย่างถาวรบนร่างกายของเธออยู่แล้ว) และเธอ
ก็ไม่จำเป็นต้องด้อยค่ามันด้วย เธอแค่ใช้ประโยชน์จากมันอย่างเหมาะสม

ตอนที่เรายกกันผ่านโปรแกรมซูมในคำวันหนึ่ง แอมเบอร์ เซส
ในวัย 35 ปีบอกผมว่า “ชีวิตมีจุดพลิกผันมากมายที่คุณอาจตัดสินใจไม่ได้”
หนึ่งในนั้นคือการแต่งงานครั้งแรกของเธอ ตอนอายุ 25 ปีเธอแต่งงาน
กับผู้ชายคนหนึ่งที่ “มีปัญหามากมาย” ชีวิตคู่ของเธอมักไม่มีความสุข
และเต็มไปด้วยความวุ่นวาย อยู่มาวันหนึ่งสามีของเธอก็หายตัวไป
โดยไม่บอกกล่าว “เขาขึ้นเครื่องบินและจากไป...ฉันไม่รู้ว่าเขาอยู่ที่ไหน
เป็นเวลาสองสัปดาห์” เมื่อเขาโทรศัพท์มาหาในที่สุด เขาก็บอกเธอว่า
“ผมไม่ได้รักคุณแล้ว ผมจะไม่กลับบ้าน” ชีวิตแต่งงานของเธอสิ้นสุดลง
ในพริบตา ถ้าเซสมีโอกาสแก้ตัวอีกครั้ง เธอจะแต่งงานกับผู้ชายคนนี้
หรือไม่ ไม่มีทางครับ แต่การตัดสินใจที่เลวร้ายครั้งนั้นเป็นตัวผลักดันให้
เธอออกเดินทางไปสู่ชีวิตแต่งงานที่มีความสุขในวันนี้

รอยสักของเซสยังล้อเลียนความเปราะบางของแนวคิดที่ว่าด้วย
ความไม่เสียหาย รอยสักของเธอไม่ได้เขียนว่า “No Regrets” แต่เขียน
ว่า “No Ragrets” โดยจงใจสะกดคำที่สองผิด เธอเลือกสักลายนี้เพื่อ
เป็นเกียรติต่อภาพยนตร์เรื่อง *We're the Millers* ซึ่งเป็นภาพยนตร์แนวตลก
ในปี 2013 ที่ไม่ได้มีอะไรน่าจดจำนัก โดยเจสัน ชูเคดิส รับบทเป็น
เดวิด คลาร์ก พ่อค้ากัญชารายย่อยที่ถูกบีบให้สร้างครอบครัวกำมะลอ
(โดยมีภรรยาและลูกวัยรุ่นสองคน) เพื่อทำงานใช้นี้ให้พ่อค้ารายใหญ่
ในฉากหนึ่งเดวิดพบกับสก็อตตี้ พี. เด็กหนุ่มท่าทางไม่น่าไว้ใจที่ซีร็อก
จักรยานยนต์มารับ “ลูกสาว” ของเดวิดไปออกเดท

สก็อตตี พี. สวมเสื้อกล้ามสีเขียวซอมกที่เผยให้เห็นรอยสักหลายจุด รวมถึงรอยสักที่พาดยาวไปตามกระดูกไหปลาร้าของเขาซึ่งเขียนด้วยตัวอักษรพิมพ์ใหญ่ว่า No Ragrets เดวิดเรียกให้นางนั่งคุยกันสั้น ๆ บทสนทนาเริ่มต้นด้วยการไล่ดูรอยสักของสก็อตตี พี. และนำไปสู่การพูดคุยต่อไป

เดวิด

(ใช้ไปที่รอยสัก "No Ragrets")

รอยสักตรงนั้นคืออะไรหรอ

สก็อตตี พี.

อ้อ นี่นะหรอ คติประจำใจของผมเอง ไม่เสียตาย

เดวิด

(แสดงท่าทีสงสัย)

น่าสนใจนะ นายไม่มีเรื่องที่เสียตายเลยหรอ

สก็อตตี พี.

ไม่มีครับ...

เดวิด

แบบว่า...ไม่มีแม้แต่ตัวอักษรเดียวเลยหรอ

สก็อตตี พี.

ไม่มีครับ ผมคิดไม่ออกเลย

ถ้าสก็อตตี พี. เคยรู้สึกลังเลเกี่ยวกับถ้อยคำที่พาดอยู่รอบคอของตัวเอง เขาก็ไม่ใช่แค่คนเดียวที่คิดแบบนั้น ประมาณหนึ่งในห้าของคนทั่วไปสัก (โดยอาจรวมถึงคนที่สักคำว่า “No Regrets”) รู้สึกเสียใจกับการตัดสินใจของตัวเองในท้ายที่สุด นั่นคือเหตุผลที่ทำให้ธุรกิจลรอยสักเป็นอุตสาหกรรมที่มีมูลค่า 100 ล้านดอลลาร์ต่อปีในสหรัฐอเมริกาเพียงประเทศเดียว⁶ แต่เซสไม่ได้รู้สึกเสียใจกับรอยสักของตัวเอง สาเหตุอาจเป็นเพราะคนส่วนใหญ่จะไม่มีวันได้เห็นมัน ในวันอาทิตย์ที่อากาศหนาวในเมืองแคลการีเมื่อปี 2016 เธอเลือกที่จะสักบนบั้นท้ายของตัวเอง

พลังด้านบวกของอารมณ์ด้านลบ

ในช่วงต้นทศวรรษที่ 1950 แฮร์รี มาร์โควิตซ์ นักศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย สาขาเศรษฐศาสตร์ของมหาวิทยาลัยชิคาโกคิดค้นแนวคิดซึ่งดูเป็นเรื่องพื้นฐานมากในปัจจุบัน แต่ในสมัยนั้นมันนำไปสู่การปฏิวัติวงการจนทำให้เขาได้รับรางวัลโนเบล⁷ แนวคิดอันยิ่งใหญ่ของมาร์โควิตซ์กลายเป็นที่รู้จักในชื่อ “ทฤษฎีพอร์ตการลงทุนสมัยใหม่ (modern portfolio theory)” ถ้าจะให้ผมสรุปแบบง่าย ๆ แนวคิดของเขาก็คือหลักคณิตศาสตร์ที่อยู่เบื้องหลังสำนวนที่ว่า “อย่าเก็บไข่ทั้งหมดใส่ในตะกร้าใบเดียว”

ก่อนที่มาร์โควิตซ์จะเสนอแนวคิดนี้ นักลงทุนจำนวนมากเชื่อว่าเส้นทางสู่ความร่ำรวยคือการลงทุนในหุ้นที่มีศักยภาพสูงแค่หนึ่งหรือสองตัว เพราะมักจะมีหุ้นแค่ไม่กี่ตัวที่ให้ผลตอบแทนมหาศาล ถ้าเลือกหุ้นตัวเก่งเหล่านั้นคุณก็จะได้กำไรมหาศาล ภายใต้กลยุทธ์นี้ คุณอาจลงเอยด้วยการเลือกหุ้นมากมายที่ไม่ได้เรื่อง แต่การลงทุนก็มีความเสี่ยงแบบนี้แหละ ทว่ามาร์โควิตซ์แสดงให้เห็นว่าแทนที่จะทำตามสูตรนี้ นักลงทุนสามารถลดความเสี่ยงและยังคงสร้างผลกำไรที่ดีได้ด้วยการกระจายความเสี่ยง

โดยลงทุนในหุ้นหลายตัว ไม่ใช่แค่ตัวเดียว รวมถึงกระจายการเดิมพัน ไปสู่อุตสาหกรรมหลากหลายประเภท นักลงทุนจะไม่ได้กำไรก้อนโตจาก หุ้นทุกตัวที่เลือก แต่เมื่อเวลาผ่านไปพวกเขาจะทำเงินได้มากขึ้นโดยมีความเสี่ยงน้อยลงอย่างมาก ถ้าคุณเอาเงินออมไปลงทุนในกองทุนรวมดัชนี หรือกองทุนรวมอีทีเอฟ ทฤษฎีพอร์ตการลงทุนสมัยใหม่คือเหตุผลว่าทำไม คุณถึงทำแบบนี้

ถึงแม้แนวคิดของมาร์โควิตซ์จะทรงพลัง แต่เราก็มักจะละเลย การนำตรรกะนี้ไปใช้กับส่วนอื่น ๆ ของชีวิต ตัวอย่างเช่น มนุษย์มีสิ่งที่ เปรียบได้กับพอร์ตการลงทุน อารมณ์บางส่วนเป็นอารมณ์ด้านบวก เช่น ความรัก ความภาคภูมิใจ และความรู้สึกที่ อารมณ์อีกส่วนหนึ่งเป็น อารมณ์ด้านลบ เช่น ความโศกเศร้า ความคับข้องใจ หรือความ ละอายใจ โดยทั่วไปแล้ว เรามักจะตีค่าอารมณ์ประเภทหนึ่งสูงเกินไปและ ตีค่าอารมณ์อีกประเภทต่ำเกินไป เราเติมพอร์ตของตัวเองด้วยอารมณ์ ด้านบวกและเทขายอารมณ์ด้านลบทิ้งไปตามคำแนะนำของคนอื่นและ สัญชาตญาณของเราเอง แต่การละทิ้งอารมณ์ด้านลบและสะสมอารมณ์ ด้านบวกถือเป็นความเข้าใจผิดมากพอ ๆ กับแนวทางการลงทุนที่มีมาก่อน ทฤษฎีพอร์ตการลงทุนสมัยใหม่

แน่นอนว่าอารมณ์ด้านบวกคือสิ่งที่จำเป็น เราจะหลงทางเมื่อ ปราศจากอารมณ์เหล่านี้ การมองในมุมที่สดใส คิดในแง่ดี และค้นหา แสงสว่างในความมืดมิดถือเป็นสิ่งสำคัญ การมองโลกในแง่ดีมีความสัมพันธ์ กับสุขภาพร่างกายที่ดีขึ้น อารมณ์ต่าง ๆ อย่างความปีติยินดี ความรู้สึก ชอบคุณ และความหวังช่วยส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของเราอย่างมี นัยสำคัญ^๑ เราต้องการอารมณ์ด้านบวกมากมายในพอร์ตของเรา มัน ควรจะมีจำนวนมากกว่าอารมณ์ด้านลบ^๒ แต่การที่เราลงทุนทางอารมณ์ โดยให้น้ำหนักแก่อารมณ์ด้านบวกมากเกินไปก็มีอันตรายเช่นกัน ความ ไม่สมดุลอาจขัดขวางการเรียนรู้ ปิดกั้นการเติบโต และจำกัดศักยภาพ ของเรา

นั่นเป็นเพราะอารมณ์ด้านลบก็มีความสำคัญเช่นกัน มันช่วยให้เราอยู่รอด ความกลัวผลักดันให้เราหนีออกจากอาคารที่กำลังลุกไหม้และทำให้เราเดินอย่างระมัดระวังเพื่อหลีกเลี่ยง ความขะเขวข่งปกป้องเราจากยาพิษและทำให้เราถอยหนีจากพฤติกรรมที่ไม่ดี ความโกรธทำให้เราตื่นตัวต่อภัยคุกคามและการช่วยจากคนอื่น ทั้งยังทำให้สำนึกผิดชอบชั่วดีของเราเฉียบแหลมมากขึ้น แน่ใจว่าอารมณ์ด้านลบที่มากเกินไปย่อมบั่นทอนกำลังใจเรา แต่ถ้าน้อยเกินไปก็เป็นอันตรายเช่นกัน¹⁰ ถ้าเราขาดความสามารถที่จะรู้สึกแยะอย่างเป็นระบบเป็นครั้งคราว หนึ่งส่วนก็อาจเอาเปรียบเราครั้งแล้วครั้งเล่า งูอาจฝังเขี้ยวลงบนขาของเรา และคุณกับผม (รวมถึงเหล่าพี่น้องที่ยืนตัวตรงบนสองขาและมีสมองใหญ่ของเรา) คงไม่ได้มาอยู่ที่นั่นวันนี้

และเมื่อเรารวบรวมอารมณ์ด้านลบทั้งหมดแล้วนำมาเรียงกัน โดยให้ความโศกเศร้าอยู่ติดกับความรู้สึกเหยียดหยามที่อยู่ถัดจากความรู้สึกผิด คุณจะสังเกตเห็นอารมณ์หนึ่งที่แพร่หลายและทรงพลังมากที่สุด นั่นคือ ความเสียตาย

จุดประสงค์ของหนังสือเล่มนี้คือการทวงคืนความเสียตายในฐานะอารมณ์ที่ขาดไม่ได้ และเพื่อแสดงให้คุณเห็นวิธีใช้จุดแข็งมากมายของอารมณ์นี้ในการตัดสินใจให้ดีขึ้น ทำผลงานได้ดีขึ้นทั้งที่โรงเรียนและที่ทำงาน อีกทั้งนำความหมายที่ยิ่งใหญ่กว่ามาสู่ชีวิตของคุณ

ผมจะเริ่มต้นด้วยโครงการทวงคืนความเสียตาย ในเนื้อหาส่วนที่หนึ่งซึ่งประกอบด้วยบทนี้และอีกสามบทถัดไป ผมจะแสดงให้เห็นว่าทำไมความเสียตายถึงมีความสำคัญ การวิเคราะห์ส่วนใหญ่ในเรื่องนี้ใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ที่เพิ่มพูนมากขึ้นตลอดหลายทศวรรษที่ผ่านมา นักเศรษฐศาสตร์และนักทฤษฎีเกมซึ่งทำงานอยู่ภายใต้เงามืดของสงครามเย็นเริ่มศึกษาหัวข้อนี้ในช่วงทศวรรษที่ 1950 ซึ่งเป็นช่วงที่การทำลายล้างโลกด้วยระเบิดนิวเคลียร์ถือเป็นภาระกระทำที่น่าเสียใจอย่างถึงที่สุด หลังจากนั้นไม่นานนักจิตวิทยาที่ชอบคิดนอกกรอบสองสามคน ซึ่งรวมถึงคนที่